

J.W. Szatrowa

Sankt-Petersburski Państwowy Uniwersytet Gospodarki i Finansów

STRATEGICZNE PODEJŚCIE W ORGANIZACJI PROCESÓW INNOWACYJNYCH

W miarę pogłębiania się stosunków rynkowych dla gospodarki rosyjskiej aktualny staje się problem długotrwałej intensyfikacji procesów innowacyjnych. W tych warunkach coraz większego znaczenia nabiera organizacja procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach, zawierająca elementy strategicznego podejścia. Zadanie polega konkretnie na opracowaniu całościowych strategii innowacyjnych i ich sukcesywnej realizacji, co pozwala przejść od realizacji epizodycznych innowacyjnych działań do długotrwałych przedsięwzięć na dużą skalę. Przeważająca większość innowacji realizowanych na różnych poziomach gospodarowania obliczona jest na zakrojone na dużą skalę perspektywiczne rozwiązywanie skomplikowanych zadań ekonomicznych, produkcyjno-technicznych i innych. W tym sensie procesy innowacyjne obiektywnie mają wyraźny strategiczny charakter, ponieważ powinny one organizacyjnie i technologicznie wspierać fundamentalne zmiany zarówno w przedsiębiorczości, jak i w produkcji czy też socjalnym otoczeniu przedsiębiorstwa. Niemniej, każde podejmowane przez przedsiębiorstwo działanie strategiczne ma charakter innowacyjny, ponieważ w taki czy inny sposób oparte jest na innowacjach w sektorze ekonomicznym, produkcyjnym czy sektorze sprzedaży przedsiębiorstwa. Na przykład jedna z charakterystycznych dla gospodarki rynkowej strategii – produktowo-rynkowa – ukierunkowana jest na rozwój nowych rodzajów produkcji i technologii, sfer i metod zbytu, tzn. oparta jest wyłącznie na innowacji. Albo strategia rozwoju przedsiębiorstwa zakłada zapewnienie stałego tempa jego odnowienia. Strategia przewiduje wykorzystanie osiągnięć naukowo-technicznych w dziedzinie organizacji, techniki i technologii, tzn. jest ona oparta na zespole innowacji różnorodnego charakteru. A zatem można twierdzić, że w swej istocie każda strategia w gospodarce zawiera aspekt innowacyjny.

Dla celów organizacji i planowania procesów innowacyjnych uzasadnione jest ich odrębne rozpatrywanie w ramach specjalnie opracowanych strategii innowacji. Strategia innowacji (polityka innowacyjna) zakłada połączenie celów polityki

technicznej i polityki inwestycyjnej i jest ukierunkowana na wdrożenie nowych technologii produkcyjnych i innych oraz stworzenie nowych rodzajów produkcji. Sprzyja ona koncentracji wysiłków, dzięki którym przedsiębiorstwa i organizacje realizują ukierunkowane poszukiwania nowych rozwiązań organizacyjno-ekonomicznych i technologicznych. Całościowo zaś podejście strategiczne do innowacji nastawione jest na osiągnięcie przyszłych wyników bezpośrednio poprzez proces innowacyjny (stadium badań, opracowanie kosztów innowacyjnych, wprowadzenie innowacji do sfery produkcyjno-technologicznej, wprowadzenie nowego produktu na rynek).

Wzajemne powiązania i różnice rozpatrzonych wyżej aspektów łącznego procesu strategicznego znajdują swoje odbicie w ogólnie przyjętych definicjach istoty typów strategii:

1. Strategia bazowa – model działania przedsiębiorstwa jako całości lub jako części w konkretnej sytuacji rynkowej. Na przykład: strategia wzrostu ekonomicznego, strategia wyboru rynków, strategia konkurencji na wybranym rynku. Strategie bazowe odzwierciedlają dążenie danego systemu gospodarczego jako całości.

2. Strategia funkcjonalna – zespoły działań innowacyjnych, programów dla poszczególnych sfer funkcjonalnych i działów przedsiębiorstwa, projekty innowacyjne. Zazwyczaj mają znaczenie drugorzędne i są w istocie programami zasobowymi, zapewniającymi realizację strategii bazowych – są to strategie innowacyjne. Organizacyjno-proceduralna strona tworzenia takich zabezpieczających strategii funkcjonalnych opiera się na rozwiązaniu następujących zadań kompleksowych:

- opracowaniu celów strategicznych,
- ocenie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstwa do ich realizacji,
- analizie tendencji w działalności marketingowej i sferze naukowo-technicznej,
- uzasadnieniu strategii innowacyjnej z wyborem alternatyw,
- przygotowaniu szczegółowych planów operacyjnych i roboczych programów realizacji projektów innowacyjnych z uwzględnieniem posiadanych budżetów,
- ocenie działania systemu innowacyjnego przedsiębiorstwa (poszczególne ogniwa innowacyjnego) na podstawie określonych kryteriów z uwzględnieniem ustalonych celów i planów.

Strategia bazowa wzrostu i zabezpieczająca ją strategia funkcjonalna (innowacyjna) opracowane są na bazie danych monitoringu sytuacji, zaistniałych w danym regionie lub w konkretnym sektorze produkcji czy zbytu przedsiębiorstwa.

Na poziomie poszczególnego przedsiębiorstwa źródłami tworzenia banku informacji do tworzenia strategii są, z jednej strony, wyniki analizy otoczenia zewnętrznego, stwierdzenia zapotrzebowania na konkretne rodzaje wyrobów danego przedsiębiorstwa i możliwości ich podaży, z drugiej zaś – analizy potencjału zasobowego i innowacyjnego przedsiębiorstwa, słabych i mocnych stron przedsiębiorstwa oraz danych specjalistycznego sondażu dyrektorów, specjalistów działów funkcjonalnych i produkcyjnych. Uzyskane z banku danych monitoringu informa-

cje posłużą za bazę do stworzenia zawartości opracowywanych strategii, będących w swojej istocie strategiami wybitnie innowacyjnymi.

STRATEGIC APPROACH TO INNOVATION PROCESSES IN AN ORGANIZATION

Summary

The paper describes the innovation strategy as the key functional strategy in the contemporary development conditions. The condition of innovative success is a strategic, long-term and complex approach. It is necessary to incorporate the innovation strategy into the general business strategy.